

Playful Learning & Play Labs

Resumé

En legende tilgang er fundamentet for Billund Kommunes vision om at være Børnenes Hovedstad – et sted hvor børn lærer gennem leg og er skabende verdensborgere. De strategiske mål i skolepolitikken har fokus på: elevernes leg, læring, dannelse, kreativitet og trivsel i udviklende læringsfællesskaber, kompetente professionelle pædagogiske medarbejdere, den digitale skole, forælderrolle og forældresamarbejde samt overgange.

Billund Kommune og LEGO Fonden deler en fælles ambition om inkluderende og eksplorative læringsmiljøer, hvor den legende tilgang er i centrum. Implementeringen af LEIS konceptet i 2012 og Billund Builds i 2015 er begge eksempler på dette.

Playful Learning & Play Lab sigter mod videreudvikling af pædagogisk praksis defineret i fire følgende outcomes:

- Legende tilgange i anvendt pædagogik og interaktioner mellem børn og voksne
- Forældre der aktivt understøtter den legende tilgang
- Politisk support og ressourceallokering til kontinuerlig implementering af den legende tilgang i politikker, kapacitetsopbygning og kvalitetssikring
- Skolestaben bidrager med erfarings- og vidensdeling ind i LEGO Fondens Danmarksinitiativ

Implementeringsperioden er sat til 6 år, ud fra ønsket om en dybdegående og bæredygtig udvikling af praksis i praksis. Den interne kapacitetsopbygning skal foregå i et samspil mellem forvaltning, ledelse og pædagogiske medarbejdere, så der efter endt implementering kan arbejdes videre med den organisatoriske udvikling og forandring.

Vi ser skaleringen af Playful Learning & Play Labs som katalysator for en systemisk forandring, der styrker legens potentialer på alle niveauer i uddannelsessystemet.

Baggrund for udviklingsarbejde omkring Playful Learning & Play Labs

Billund Kommune og LEGO Fonden har gennem flere år fokuseret på den legende og eksperimenterende tilgang til undervisning og læring. Etableringen af LEIS lokaler på kommunens skoler i 2012 samt kompetenceudvikling af det pædagogiske personale og samarbejdet med CoC Playful Minds omkring Billund Builds er et eksempel herpå.

På trods af dette viser evalueringer af indsatserne, at de eksperimenterende arbejdsmetoder fortsat har trange kår i skolens undervisning, og at den ønskede gennemgribende effekt er udeblevet. Data viser, at særligt drengene udfordres i den eksisterende pædagogiske praksis (Program for Læringsledelse), og at kun 9% af indskolings eleverne ofte oplever at have indflydelse og medbestemmelse i undervisningen (National trivselsmåling).

På baggrund af disse erfaringer, ønsker vi at skabe videreudvikling og en bæredygtig forandring, der involverer alle organisatoriske lag; pædagogiske personale, ledelser og forvaltning. En vigtig pointe i dette er, at den fremtidige kompetenceudvikling foregår i praksis på de enkelte skoler, og at kompetenceudviklingen retter sig mod eksperimenterende, legende og meningsfulde læringsituationer under et fortsat fokus på faglig og social trivsel.

Formål med skalering af Playful Learning & Play Labs

Piloten på Vorbasse Skole og erfaringer fra Billund Builds viser, at vi kan lykkes med at skabe sammenhængende og meningsfuld tid i undervisningen til refleksion, kreative processer og øget social interaktion i relationerne barn/barn og barn/ voksen. Vi ser et stort potentiale i den projektbaserede undervisningsmetode, og at karakteristikaene ved en mere legende tilgang kan udfoldes, når de eksisterende strukturer forandres. Når skemaet brydes ned, opstår spændende samarbejder på tværs af fag, alder og køn, og børnene oplever i højere grad inddragelse og medbestemmelse i undervisningen.

I Billund Kommune har vi en legende tilgang til læring og betragter børn som skabende verdensborgere. Visionen i skolepolitikken understøttes af værdierne: fællesskab, tillid, fordybelse, vedholdenhed, nysgerrighed og inddragelse. I en skolekontekst betyder det, at vi stræber efter inkluderende læringsfællesskaber, hvor børn er motiverede, engagerede og læringslystne.

Formålet med en strategisk skalering af Playful Learning & Play Lab til alle skoler, må derfor ske ud fra ambitionen om at videreudvikle pædagogisk praksis, hvor elever oplever undervisning baseret på aktiv deltagelse, mening, begejstring, eksperimentering og social involvering ('Det vi mener med: læring gennem leg', LEGO Fonden 2018)

Forventede læringspotentialer og resultater

Initiativet omkring Playful Learning & Play Lab retter sig mod de formelle læringsmiljøer i Billund Kommune. Det er dog en forventning, at den legende tilgang vil skabe afledte effekter i de omkringliggende miljøer, så karakteristikaene ved en legende tilgang kan opleves i aktiviteter og møder med deltagelse fra forældre, skoleledelser, forvaltning og politikere.

Playful Learning & Play Lab sigter mod videreudvikling af pædagogisk praksis med de fire følgende outcomes:

- Legende tilgange i anvendt pædagogik og interaktioner mellem børn og voksne

Inspirerende fysiske læringsmiljøer

Pædagogisk personale inddrager legende tilgange i undervisningen

Børn oplever kollaborativ, eksperimenterende og meningsfuld undervisning

Playful Learning og Play Lab integreres så de fysiske rammer understøtter eksplorativ undervisning

- Forældre der aktivt understøtter den legende tilgang

Forældre kan italesætte og se værdi i en legende tilgang til undervisning

Forældre støtter aktivt børn og det pædagogiske personale

Forældre deltager aktivt i skoleaktiviteter og arrangementer

- Politisk support og ressourceallokering til kontinuerlig implementering af den legende tilgang i politikker, kapacitetsopbygning og kvalitetssikring

Fortsat fastholdelse og udvikling af fokus på leg, læring og kreativitet i politikker og strategier

Politisk opbakning efter endt implementering, så Playful Learning fortsat kan understøttes i et samarbejde mellem skoler og forvaltning.

- Skolestaben bidrager med erfarings- og vidensdeling ind i LEGO Fondens Danmarksinitiativ

Fortsat vidensdeling mellem initiativer i LEGO Fonden og skoleforvaltningen

Vidensdeling på tværs af kommuner og uddannelsessektorer, så praksiserfaringer får et naturligt tilbageløb til UC sektoren/ uddannelsessektoren, andre kommuner og LEGO Fonden

Metodisk tilgang til arbejdet med Playful Learning & Play Labs

At bringe legende tilgange ind på alle niveauer i skolen, forudsætter en fælles forståelse af begrebet leg samt de potentialer, der knytter sig hertil. Det er derfor væsentligt, at der tidligt i forløbet kommunikeres meget tydeligt omkring de forskningsdokumenterede afledte effekter leg har for børns udvikling, dannelse og uddannelse. Legen skal med andre ord re-tænkes og forstås ud fra de karakteristika og kompetencer, der knytter sig hertil ('Det vi mener med: Læring gennem Leg' LEGO Fonden 2018). Legen skal understøtte det enkelte barns trivsel i fællesskabet og være en integreret del af fagligheden.

Piloten på Vorbasse Skole viser, at der er store potentialer i arbejdet med legende tilgange i kombination med projektbaseret undervisning. Midtvejsevalueringen peger på højere grad af elevinvolvering og engagement i undervisningen, og at udarbejdelsen af et slutprodukt stiller krav til evnen til at organisere, dokumentere og fremvise de kreative, sociale og tværfaglige arbejder.

Det er en stærk forventning på sigt, at Playful Learning & Play Labs vil skabe synergier i de længerevarende projektarbejder med fordybelse i både proces og produkt.

Skalering til skoler i Billund Kommune

Skaleringsplanen for skolerne i Billund Kommune tager afsæt i erfaringer fra midtvejsevalueringen fra december 2019 samt piloten på Vorbasse Skole.

Alle skoler vil gennemgå en implementeringsperiode på 4 år. Det første år er et forberedelsesår, hvor aktiviteterne vil være bygget op over inspirationsworkshops og planlægningsmøder med det/ de første teams på den enkelte skole. De følgende tre år vil gradvis involvere flere årgange og teams, så hele skolen ved udgangen af det fjerde år er igangsat. Den detaljerede plan over involvering af teams og årgange udarbejdes med den enkelte skole.

Inddragelsen af de 6 skoler koordineres frem mod 2026, så der arbejdes parallelt på en lille og en stor skole.
Skoleår 2020/2021: Vorbasse Skole (pilotskole)

Skoleår 2020/2024: Vorbasse Skole + stor skole

Skoleår 2021/2025: Lille skole + stor skole

Skoleår 2022/2026: Lille skole + stor skole

Skaleringen fordrer timer og ressourcer til skolekonsulenternes deltagelse på møder og i undervisning, samt intern koordinering og samarbejde med ekstern konsulent (omtrent 0,5 PE pr. skole).

Midtvejsevalueringen viser, at deltagelse i undervisning, møder og sparring er afgørende for et konstruktivt samarbejde mellem konsulenter, pædagogisk personale og ledelse. Det er afgørende for implementeringen og bæredygtigheden, at skolerne hurtigt får ejerskab for processen, samt at der er fleksibilitet i forhold til den lokale skolekultur.

Kapacitetsopbygning og bæredygtighed

Erfaringer fra Vorbasse understreger vigtigheden af support til skoleledelser og pædagogiske medarbejdere i implementeringsperioden – både til projektledelse, dokumentation og sparring.

Skolekonsulenterne fra forvaltningen varetager projektledelsen og arbejder derfor tæt sammen med skoleledelserne omkring implementeringen. Skoleledelserne er faste medlemmer på teammøder, så de hele tiden har indsigt i processen.

På sigt bør der etableres netværk på tværs af skoleledelserne til vidensdeling og sparring. Netværket skal sikre skoleledelsernes mulighed for fortsat at udvikle på initiativet, og kan systematiseres i skoleårets planlægning – enten som del af skoleledelsesmøderne eller som fast møderække over året. Det samme vil gøre sig gældende for de pædagogiske medarbejdere.

Det er afgørende, at det politiske niveau understøtter ambitionerne omkring Playful Learning & Play Labs. Udover politisk afrapportering og mødedeltagelse, bør der afsættes ressourcer til en årlig skriftlig afrapportering. Implementering og bæredygtighed er grundlæggende afhængigt af, at der ikke optages andre konkurrerende projekter på skoleområdet, men at initiativet anses som værende fundamentalt vigtigt og bærende for den fremtidige strategiske videreudvikling af skoleområdet i Billund Kommune.

Fondsmidlerne vil dække udgifter i implementeringsperioden på alle skoler i perioden frem til 2026. Efter endt implementeringsperiode betragtes Playful Learning & Play Labs som en integreret del af skolernes drift.

Perspektiver på samarbejder og netværk omkring Playful Learning & Play Labs

Følgende kan være fremtidige eksempler på netværk og samarbejder på tværs af skoler og internt med forvaltningen:

- Vejledernetværk

Vejlederne har en afgørende rolle på skolerne, idet de forventes at have en særlig rolle i forhold til at opsøge ny viden og inspiration samt videndele med kolleger internt på skolen. Vejlederne er organiseret i netværk på tværs af skolerne, og deltager i månedlige møder, hvor skolekonsulenterne sidder med.

- Skoleledelsesmøder

Det bør overvejes om frekvensen af skoleledelsesmøder skal sætte op, eller om der skal etableres yderligere møder til videndeling mellem skoleledelserne. Det er væsentligt, at skoleledelserne efter endt implementering fortsat deler erfaringer og udfordringer på tværs af skolerne.

- Skolestaben

Der skal fortsat være et tæt samarbejde mellem skoleledelserne og skolestaben, så videndeling på skoleledelsesmøder følges op internt i forvaltningen. Den løbende evaluering skal sikre overblik over behovet for justeringer og tilpasninger.

- Pædagogiske dage

Erfaringer fra Program for Læringsledelse viser, at fælles fællesarrangementer kan skabe konstruktive rammer for udveksling af viden mellem de pædagogiske medarbejdere. Deltagerkredsen på læringskaravanerne er en kombination af pædagogiske medarbejdere, skoleledelser, skolestaben og evt. eksterne gæster og oplægsholdere.

- Sammenhæng mellem dagtilbud og skole

Fokus på legende tilgange kan fremtidigt skabe tydeligere koblinger i sammenhængen mellem børnehave og skole. Den teoretiske og metodiske tilgang til arbejdet med leg, læring og kreativitet kan dermed skabe genkendelige og meningsfulde sammenhænge for børnene.

Budget

Ressourcer fra LEGO Fonden vil støtte op om den igangværende udvikling af Læring gennem Leg i den pædagogiske praksis på alle skoler og i skolestaben.

Da erfaringerne fra piloten i Vorbasse samt erfaringer fra Billund Builds har vist os, at en solid forankring af den legende tilgang til læring kræver en større kulturel ændring blandt både pædagogiske medarbejdere og skoleledelse har vi estimeret, at forandringen vil kræve tilførsel af ekstra personale i forberedelses- og implementeringsårene.

Hver skole gennemgår et forberedelsesår samt tre implementeringsår, hvor skolerne gradvist spreder og videreudvikler metoder og mindset til hele skolen. Efter de fire år vil videreudviklingen af læring gennem leg være implementeret og derfor være en del af skolernes almene drift.

Derudover får hver skole ressourcer til at etablere et fysisk sted eller lokale – Play Lab – som skal understøtte den fysiske og mere hands on del af den legende tilgang til læring. Denne etablering finder sted i forberedelsesåret for hver skole, således at den fysiske del understøtter den didaktiske metode, når selve implementeringen starter.

Vorbasse skole har været pilotskole og derfor har ca 1/3 af elever og pædagogisk personale forberedt og implementeret Playful Learning i indeværende skoleår. Vi forventer, at 1/3 af skolen skal forberede sig i foråret 2020 (år 0) og den sidste 1/3, der skal forberede sig i efteråret 2020 (år 1). Således vil alle elever, forældre og pædagogisk personale blive aktivt involveret i år 1. På Vorbasse Skole vil Play Lab blive afsluttet i løbet af år 0.

I forberedelsesåret på en større skole forventer vi, at det vil kræve et ekstra fuldtidsansat blandt det pædagogiske personale og i de tre implementeringsår vil det kræve yderligere to ekstra pædagogiske personaler.

Forberedelsesåret på en mindre skole kræver 0,5 fuldtidsansat blandt det pædagogiske personale, mens det i de næste tre implementeringsår vil kræve en ekstra fuldtidsansat blandt det pædagogiske personale hvert år.

Lynghedskolen skiller sig ud lidt, da skolen er placeret på to matrikler og derfor skal etablere to Play Labs. Vi estimerer, at det vil koste mere i pædagogiske ressourcer og materialer.

Den overordnede projektstyring, administration og on-site implementering og understøttelse til hver skole er forankret i skolestaben, ligesom projektledelsen på hver skole vil blive forankret her.

Ud over at skabe bæredygtighed og kapacitetsopbygning, så den legende tilgang til læring er forankret i den pædagogiske praksis på alle skoler, vil skoleafdelingen også udføre følgende opgaver:

- Udvikling og gennemførelse af MEL-planen og en kommunikations- og vidensdelingsplan
- En årlig rapport til LEGO-instituttet, der dokumenterer fremskridt, læring af dette tilskud
- Deling af viden, indsigt og læring med LEGO Foundation danske initiativ

- Deling af viden, indsigt og læring med LEGO Foundations internationale interessenter og partnere

Det samlede beløb til videreudvikling af den legende tilgang til læring i folkeskolerne fra LEGO Fonden udgør 25 mio. kr., som skal dække ovenstående ekstra udgifter i forberedelses- og implementeringsår, hvorefter den videreudvikling af lærin gennem leg indgår i skolernes almene drift. Beløbet skal derfor betragtes som en donation til både forandring og forankring på skolerne.

Projektledelse samt evaluering af Playful Learning & Play Labs

Set fra et understøttende - og bæredygtighedsperspektiv, er det væsentligt at projektledelsen placeres i skolestaben i Billund Kommune.

Planlægning og implementering af piloten på Vorbasse Skole har været gennemført i et tæt samarbejde mellem LEGO Fonden, skolechefen og de to tilknyttede skolekonsulenter. Som en del af skolestabens interne kapacitetsopbygning inddrages på sigt alle konsulenterne i skolestaben, så den samlede gruppe kan understøtte det faglige og organisatoriske udviklingsarbejde på skolerne.

I det fremtidige samarbejde med LEGO Fonden vil det fortsat være muligt at trække på ressourcer fra LEGO Fonden, ikke kun i form af materialer, forskning og inspiration men også fortløbende sparring og facilitering af undervisning og pædagogik, der understøtter den legende tilgang.

Det er ligeledes en forventning, at evaluering af Playful Learning & Play Labs vil blive udviklet og gennemført i et samarbejde med LEGO Fonden. Rammen for dette arbejde tilgår.

Erfaringer fra tidligere Fonds samarbejder

Billund kommune har gennem de seneste år skærpet profilen og visionen omkring Børnenes Hovedstad. Med afsæt i dette, ser vi et stort potentiale i yderligere organisatorisk udvikling af skoler og undervisning, der retter sig mod legende og eksplorative læringsmiljøer.

Siden 2012 har skolerne arbejdet med udvikling af LEIS lokaler og søgt at inddrage materialer og mind-set i den daglige undervisning. Evalueringer viser, at LEIS har tilført skolerne inspiration og motivation til arbejdet med hands-on materialer og teknologi, men også, at indsatsen ikke har opnået den ønskede bredde og forankring blandt alle pædagogiske medarbejdere. Forandring og styrkelse af medarbejdernes kompetencer og forståelse kræver derfor øget stilladsning og løbende support.

Fra 2015-2019 har Billund Kommune ligeledes været en del af Program for Læringsledelse. Et datainformeret skoleudviklingsprojekt under A.P. Møller Fonden, der har bevist sin styrke i det systematiske arbejde med udvikling af den pædagogiske praksis. Med andre ord viser evalueringer her, at ledelser og pædagogiske medarbejdere generelt ser en styrke i at kunne fokusere og arbejde konsekvent med pædagogiske tiltag over en længere tidsperiode.

Vi tror på, at Billund Kommune 'Børnenes Hovedstad' i samarbejde med LEGO Fonden, kan styrke fokus på leg, læring og kreativitet. Vi tror på en organisatorisk og systemisk forandring, hvor pædagogiske medarbejdere, ledelser og forvaltning kan samarbejde og samskabe om udvikling af den pædagogiske praksis i vores institutioner - en praksis hvor børn dagligt oplever at være del af inddragende, motiverende og engagerende læringsprocesser.